

rabilo za javna dela (za gradbo železnic in cest, za regulacijo rek itd.) ter bo tako vplivalo na gospodarski dvig delovnih slojev ljudstva in njihovega smotnega stanja.

Po stari navadi, ki jo naši kmetje zelo spoštujejo, so velikonočno nedeljo gospodarji in naši znanci izza politične mize preživeli na svojih domovih. O praznikih so se imeli marsikaj lepega razgovoriti z domačimi, pa so opustili političen razgovor, kakor ga je v velikonočni številki opustil tudi »Slovenski Gospodar«.

Niso pa teh navad naši politični nasprotniki. V svojih listih so ravno za Velikonoč naphali kar največ laži. Demokratarji in njihovi najnovejši hlapci, radičevci, so prinesli slovenskemu kmetu za pisanko — kamen mesto jajca, laž namesto resnice. Gospodar, naš znanec, je te laži javno v družbi svojih tovarišev razkrinkal. Dejal je:

»Komedijsanti, je očital Pucelj našim zastopnikom, ko so priborili pravico slovenskemu jeziku. Pa se je on postavil na noge. On, ki mora vedno hrvatsko govoriti, če govori z načelnikom svoje stranke, vedno mora hrvaško komando poslušati! Meni se zdi, da je ravno on sam komedijo igral v tem slučaju!«

»Z njim pa demokrati«, je dostavil sosešč. »Ti pravijo, da se zdaj vlečejo za — pravico slovenščine v narodni skupščini. Res pa je, da ji niso dali pravice ne oni sami in ne radičevci! Zdaj, ko je SLS v vladi, se vodijo zapisniki tudi v slovenščini, je tajnik skupščine tudi Slovenec, in sicer naš poslanec Bedjanič. Seveda, nekaj je moral Pucelj govoriti in ker mu je že vsega zmanjkalo, je pa to stvar načel, v kateri se je le osmešill«

»Jaz se pa še dobro spominjam«, je dodal tretji, znani živinorejec v okraju, »da so demokratarji in radičevci trdili, da mi Slovenci sploh nismo narod, ampak plemel! Mi razločujemo razna plemena pri živalih, ali pri ljudeh rečemo, da je tega in tega narod! Seveda so tudi naš jezik potisnili v kot, ko so bili na vladi. Dejali so, da slovenski jezik ni nikak poseben narodni jezik, ampak je v takem razmerju do srbskega jezika, kakor je prleška govorica do pismene slovenščine. Sedaj pa vse te svoje nauke tajijo, pa se postavljajo za pravice slovenskega jezika. Zdi se mi pa, da je to res ista komedija, kot so jo v Ljubljani uganjali z avtonomijo. Kar pa Slovencev tiče, pa mislim, da še nikdar ni naš narod v nobeni državi bil na tako vplivnem mestu kot je sedaj po svojem voditelju dr. Korošcu, ki je notranji minister naše države. Naš narod je s tem popolnoma enakopraven z drugimi, vživa celo največ zaupanja in naš jezik uživa ravno zaradi tega povsod spoštovanje!«

»Torej ju Pucelj kozla ustrelil, ko se je tako razkoračil«, je pripomnil kmet lovec, ki se je zanimal za novi zakon o posesti in nošenju orožja, in je v to smer obrnil pogovor. »Kakšne sitnosti so bile dosedaj zaradi strelnega orožja. Puške nisi smel imeti, razven če si bil član lov-

skega društva. Za vsako najmanjšo pištolo si moral imeti orožni list. Te sitnosti in stroški so marsikoga prestrašili, da ni dobil za obrambo svoje hiše pred tatovi orožja. Dr. Korošec je v tem oziru izdelal zakon, ki je že potrjen. Po tem zakonu bodo prišle mnoge olajšave in prav bode, če ga občine, ko dobijo uradni list, ljudem razložijo!«

»To bomo že poskrbeli«, je rekel gospodar, ki je bil tudi občinski odbornik. »Povedali pa bomo tudi to, da je vse te olajšave oskrbel naš voditelj dr. Korošec kot notranji minister!«

»Kaj bo pa Pucelj ostalo«, je vprašal bivši radičevci, ki je že vnaprej vedel, da bo gospodar kako šaljivo povedal in je dobil ta-le odgovor: »Pucelj je najslabši lovec v Sloveniji. Po svojem poklicu je bil pozvan, naj puca na Žerjava. A kaj se je zgodilo? Žerjav je lovca ujell!«

Državni proračun.

Narodni poslanec Vlad. Pušenjak.

Prvega aprila je stopil v veljavo novi državni proračun, na podlagi katerega se bo vršilo državno gospodarstvo do 31. marca 1929. Novi proračun se bistveno razlikuje od prejšnjih proračunov, je preglednejši in daje več vpogleda v stanje državnih gospodarskih podjetij, ker se deli v dva dela: proračun državne uprave in proračun državnih gospodarskih podjetij. Prvikrat po prevratu se je predložil ob enem s proračunom i računski zaključek za leto 1924/25, s čimur nam je omogočena kontrola nad izvršitvijo proračuna in vpogled v pritok dohodkov v državno blagajno. Kak je novi proračun, ali pomeni napredek ali nazadovanje glede državnega gospodarstva, ali se upoštevajo gospodarske razmere ljudstva, ali nam daje nade, da se bo naša državna finančna politika izboljšala? V splošnem pomenja novi proračun za izboljšanje v vseh pravcih, ob enem pa nam tudi daje upanje, da se bo v doglednem času naša fin. politika postavila na zdravo podlago, da bo proračun popolnoma odgovarjal potrebam ljudstva in gospodarskim razmeram cele države.

Ta cilj se bo le dosegel, ako bodo razmere v državi stalne, ako bo Narodna skupščina delovala celo dobo, za katero je izvoljena, ako bomo imeli vladu, ki bo več let vodila državne posle; brez stalnosti v zakonodavstvu, v javni upravi, v vodstvu finančne politike je nemogoče odstraniti gospodarsko krizo v naši državi in urediti državne finance. Delati, smoteno delati treba, a ne z interpelacijami o beograjskem policijskem zaporu, imenovanem »glavnjača« in z interpelacijami o zapisnikih v slovenskem jeziku otežkočiti delo, kakor to delajo Pribičević, Žerjav, Radič, Pucelj, ako se želi ljudstvu dobro. Slovenski kmet, delavec, obrtnik, trgovec in uslužbenec ne bo bolje živel, gospodarska kriza se ne bo odpravila, četudi bo glavnjača v Beogradu izgledala kot največja palača, četudi se bodo zapisniki v Narodni skupščini vodili v slovenskem jeziku.

Gospodarske koristi proračuna.

V svrhu omiljenja gospodarske krize je treba zmanjšati pretirana davčna breme-

na. Proračun za leto 1928/29 je drugi proračun, za katerega so glasovali poslanci SLS; pribiti moramo, da se samo v teh dveh proračunih znižujejo davčna bremenja, v vseh drugih proračunih, za katere so glasovali liberalci (samostojni demokrati in Radičevci, odnosno samostojni kmetje) so se leto za letom povišali davki in druga plačila. V novem proračunu se eksistenčni minimum za dohodnino zvišuje od 6.000 Din na 12.000 Din, kar bo imelo za posledico, da bo večina kmetov in malih obrtnikov, ki so dosedaj še plačevali dohodnino, letos prosti dohodnine. Razum tega odpadejo vse doklade k dohodnini, kar bo povzročilo, da bo dohodnina skoro za polovico nižja ko doslej. Vojaška taksa bi se morala plačati za 4 leta nazaj, poleg tega je ista odmerjena v pretirano visokem znesku. Dosegli smo, da se bo plačalo samo ¼ predpisane vsote in da se bo ustanovila nova odmerna podlaga. Taksa za vozove z vzmetmi (fedrami) se zniža od 200 Din na 100 Din, pri vozovih z 1 konjem in od 500 Din na 200 Din pri vozovih z 2 konjema. Glede carinskih in monopolskih kazni do zneska Din 5.000, na katere so stranke obsojene do 31. marca 1928, se dovoli amnestija. 20 odstotni boni za pri žigosanju kron odvzete zneske se bodo do zneska 2000 kron sprejemali za plačilo davkov. S 1. aprilom 1928 stopi v veljavo novi davek za uslužbenice, s čimur se bo znatno zmanjšal davek za ročne delavce, državne uradnike, samoupravne in zasebne uslužbenice, ki imajo majhne dohodke. Vse nove hiše v celi državi bodo v bodoče proste ne samo državnih davkov, ampak tudi vseh državnih in občinskih doklad, kakor do sedaj vse nove hiše v Beogradu. Preprečili smo ukinjenje 20% doklade za železničarje, preprečili zvišanje dopustov ter dosegli za izplačilo 20% doklade potrebne kredite. Uredilo se je vprašanje penzij žandarjem in poštnim provizionistom, zagotovili potrebni kredit za izplačilo nadur profesorjem in drugih obveznosti učiteljskemu osebju, za izplačilo dolžnih plač veroučiteljem.

Pri prenosu poslov na oblasti so se mnogi posli prenesli na oblasti, ne pa ob enem za te posle potrebni krediti. To se je v finančnem zakonu popravilo in s tem dala možnost, da bodo oblasti lahko vodile vse prevzete posle. Velevažno je, da se je zagotovilo izplačilo dolžnih subvencij našim bolnicam ter dolžnih prispevkov okrajnim zastopom in cestnim odborom za vzdrževanje cest.

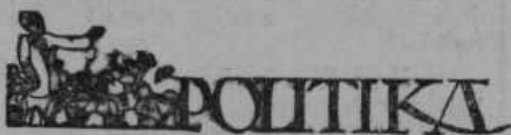
Lep vir dohodkov za oblasti bo dala zaloga šolskih knjig, katera se v par dneh odstopi oblasti v Ljubljani.

Važne zakonske določbe.

Našemu vztrajnemu delu se ima pripisovati, da je izginil iz finančnega zakona člen, ki je ogrožal naše univerze, da je izginil člen, ki je omejeval promet z zemljišči v Sloveniji, da se je spremenilo besedilo člena o redukciji gimnazij tako, da niso v nevarnosti gimnazije v Sloveniji. Preprečila se je ukinitve upravnega sodišča v Celju, zloglasni člen 82, ki omejuje višino doklad za oblasti, okraje itd., se je v toliko spremenil, da bodo v bodoče lahko okrajni zastopi in oblasti z dovoljenjem finančnega ministra nalagali raznim industrijskim

družbam višje ko 20% doklade na pridobnino. Z raznimi členi v finančnem zakonu smo omogočili poslovanje raznih državnih naprav, katerih poslovanje zelo ovira nesmiselna redukcija pisarniškega osebja.

Proračun za leto 1923/29 nas sicer popolnoma ne zadovoljava, vendar pa se je v istem, odnosno v finančnem zakonu marsikaj doseglo v korist Slovenije, oziroma raznih institucij in vseh stanov v Sloveniji, razen tega pa tudi mnogo preprečilo, kar bi silno škodovalo napredku in povzdigi Slovenije, kar bi povzročilo nazadovanje in — zastoj v Sloveniji. Glasovali smo za proračun, ker se v istem nadaljuje politika, katera se je pričela v lanskem proračunu, politika, katere cilj je zmanjševati pretirana bremena, pod katerimi ječe vsi sloji prebivalstva, glasovali smo pa tudi za proračun, ker vidimo, da se sedanja vlada resno trudi za to, da ozdravi naše finance, da popravi vse ono, kar se je v 8 letih po prevratu zagrešilo.

V NAŠI DRŽAVI.

Narodna skupščina nima sej do dne 21. aprila t. l. Skoro vsi poslanci so zapustili Beograd.

Vlada ima vsaki dan seje. Sedanja vlada hoče delati, zato ona nima nikakšnih počitnic, ampak dan za dnevom seje, na katerih pripravlja razne zakone, posebno se razpravlja o velikem posojilu v Angliji. Vsi poštenjaki v državi bodo nadalje odobrili načrte vlade, ki pripravlja poseben zakon zoper korupcijo. Osnutek tega zakona je izdelal Davidovič. Zakon je zelo hud, ali pravičen.

Radikalna stranka se čisti! V radikalni stranki so še bili nekateri korupcionisti, ki so se prerili skozi kot poslanci. To so bivši notranji minister Maksimovič, bivši zunanji minister dr. Ninčič in bivši fin. minister dr. Stojadinovič. Radikalni klub teh ljudi ni pustil več v vlado. Iz jeze nad tem so začeli sicer rovariti zoper Vukičevića, toda ostali so v manjšini, ne le to, ostali so sami, zdaj jih celo organizacije v njihovem volilnem okrožju zapuščajo. Največ političnega kapitala so hoteli izkoptati v Vojvodini, kjer pa so se vsi ostali poslanci postavili proti njim in izdali poseben proglas na volilce.

Hrvatje dobijo zastopstvo v vladi. Hrv. narod po krivdi Radiča ni zastopan v sedanji vladi. Ker pa je splošna želja, da bo tudi hrvaški narod imel svoje zastopnike v vladi, je kralj poklical k sebi znanega voditelja dr. Sunariča, ki bo postal vodja velike hrvaške medstrankarske zveze, ki jo bodo napravile vse hrvaške stranke — proti Radiču in Pribičeviću. O velikonočnih praznikih so se v tem oziru vršili v Zagrebu razgovori.

Radič zopet preklicava. Na Češkem je Radič govoril take neumnosti, kar se tiče Madžarske, da je moral seveda zopet vse preklicavati. Dobro je to, da se nihče več ne zmeni za njegove besede, ne za prve izjave in ne za preklice. Časnikarji so sklenili, da bodo za naprej Radičeve govore dali vjeti na gramofonske plošče, da jih potem ne bo mogel preklicavati.

Gospodarsko zborovanje se je vršilo tekom velikonočnih praznikov v Zagrebu. Zborovanja so se udeležili zastopniki gospodarskih krogov Hrvaške in Slovenije, in več ministrov, med njimi tudi dr. Korošec. Zastopana je bila tudi mariborska oblast in mesto Maribor. Slo je predvsem zato, da se ustvari gospodarska avtonomija posameznih pokrajin, za izvršitev velikih investicij od novega posojila in za olajšanje gospodarske krize kmetijskega prebivalstva.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Albanija postaja del Italije. Albanska vlada je dala zapreti mejo na Jugoslavijo. Zakaj? Nikomur, najmanj pa Jugoslaviji ni treba vedeti, da Albanijo zasede Italija. Izgovarja pa se, da se vlada boji tifusa iz Jugoslavije.

Mussolinijev načrt je, da združi na svoji strani vse manjše države ob Sredozemskem morju, kjer hoče biti tako sam neomejen gospodar. Tako navezuje na sebe Grško, Turčijo in Rumunsko. Med temi državami, kjer bo seveda on sam imel vaje v rokah, bo napravil posebno prijateljsko zvezo. Bolgarija in Albanija pa bosta brez teh pogodb pod Mussolinijevim vplivom. To je njegov načrt.

Kralj in papež zoper Mussolinija. Te dni so se raznesle vesti, da hoče italijanski kralj Emanuele odstopiti radi spora z Mussolinijem. Ker je zadnji teden tudi papež javno nastopil zoper Mussolinija, so to znamenja, da v Italiji vre in raste na vseh krajih odpor zoper nasilnika, zoper katerega je v celi Italiji upal izpregovoriti le papež in je tiho uporen le kralj.

Egipt za svojo svobodo. Do zdaj je bil Egipt angleška kolonija. Vedno bolj pa se je hotel postaviti na svoje lastne noge. Zdaj je stavil zahteve, ki gredo za tem, da se Egipt popolnoma osvobodi in da je le zvezna država z Anglijo. Če pojde to tako gladko, se ne ve. Domneva se, da je Mussolini skuhal to vročo juho Angliji, ker ga je ta — izigrala v sporu z Jugoslavijo.

Grčija in Jugoslavija skleneta prijateljsko pogodbo. To ne gre v račun Mussolinijevega načrta, ampak v naš račun. Balkan — balkanskim narodom!

Ureditev vojne odškodnine je med bivšimi zavezniškimi državami Anglija in Francija ter Italija sedaj v razpravi. Ker hoče Anglija Nemčiji popustiti, zahteva ta tudi od obeh ostalih upnic, naj popustijo. Nemčija se je kljub temu, da je morala plačati velikanski vojni dolg in odškodnino, že precej opomogla.

Ako ne postanete kakor otroci...

Po dolgih letih se je vrnil iz daljne Amerike. Kazal se je premožnega, tudi drugače se je nosil precej gosposko. Njegovim domačim pa je dejalo zelo hudo, ker niso videli nikdar, da bi se prekrizal, da bi molil, da bi šel v cerkev. Ko je prišel velikonočni čas, je starejši brat, ki je gospodaril na domu, nekega večera pripomnil: »Jaz jutri grem, da izpolnim svojo krščansko dolžnost. Ali greš tudi ti?«

Kratko, skoro odurno mu je odvrnil: »Jaz sem videl preveč sveta. Kdor se je kaj učil in sam misli, se danes za take reči ne zmeni več.« Ko so zazvonili velikonočni zvonovi, ko so pokali naokrog topiči, ko je vse hitelo v cerkev in je vsem, otrokom in odraslim, iz obrazov sijalo veliko veselje, je on ostal mrk in mrzel. Izrazil se je celo: »To je za kmete, ki se dajo s takimi rečmi varati, ki si ne znajo napraviti bolj pametnega veselja.«

Prišla je bela nedelja. Kakor vsak dan, je šel tudi tokrat k fari po pošto. Ravno stopi iz pošte in misli iti proti domu, ko v zvoniku zazvonijo slovesno in ljubko zvonovi in se začne pomikati iz bližnje šole v cerkev spreved prvooobhajancev. Dečki s šopki na prsih, deklice v belih oblekah z vencami na glavah, in obhajilne sveče v rokah, na obrazih pa kar vidno veliko srečo. Tako gredo med pobožno molitvijo v cerkev. Ob strani pa jih spremljajo očetje in matere, tako marsikateri s solzo ginjenosti v očeh. Ta ljubki prizor celo mrkega moža tako osvoji, da se obrne in tudi vstopi v cerkev — prvokrat, kar je doma! Vsede se v zadnjo klopo in pazno gleda sv. obred. Gleda prisrčno otroško pobožnost, gleda veselje, ki sije otrokom iz oči, ko se vračajo od obhajilne mize. Na obrazu se mu vidi, da postaja nekam nemiren, da se mu vzbujajo v duši močna čustva, naposled skloni glavo in jo podpre z rokami, da skrije pred ljudmi solze, ki so se mu prikradle v oči. Ves teden je bil tih, zamišljen, večinoma sam zase. Naslednjo nedeljo pa so ga ljudje videli stopiti od spovednice, potem pa je z vzgle dno pobožnostjo prejel sv. obhajilo. Ko mu je doma brat ves zadovoljen omenil, kako veliko veselje je napravil vsej družini, je rekel: »Bela nedelja je to napravila. Ko sem po dolgem času zopet videl prvooobhajance v naši domači cerkvi, ko sem videl njihovo odkrito in resnično pobožnost, ko sem moral videti njihovo veselje, sem se nehote moral spomniti svojega lastnega prvega obhajila. Živo, kakor da bi bilo to včeraj, sem se spomnil veselja in sreče, ki ju je bilo takrat polno moje srce. Z vso bridkostjo pa sem se tudi zavedel tiste praznote, ki je bila že toliko let v moji duši. Reči sem si moral: To, kar napravlja človeka tako srečnega, ne more biti neresnica in prevara, in to, kar pušča v človekovi duši tako praznoto, ne more biti resnica. Ko sem med tednom to še natančneje premišljeval, sem se o tem še trdneje prepričal. Zato sem tudi danes po dolgem času zopet opravil svojo dolžnost in hvala Bogu, da zopet nosim v duši veselje in srečo, kakor vsa ta dolga leta ne!«

Bela nedelja! Tudi ti si imel svojo, si obhajal svojo prvo sv. obhajilo. Ali še veš, kaka sreča ti je živela v duši, ko si jo čisto odprl Kristusu in mu obljubil sveto zvestobo? In danes? Ali še živi v tvoji duši to veselje?

Si misliš: »Kaj se bo delal otročjega? Ali ne ve, da so to bile lepe sanje, ki se ne povrnejo nikoli več? Ali ne ve, kako vesela mladost tako hitro mine, potem pa pride življenje, življenje trdo, življenje umazano...«

Res, hitro minejo brezskrbna leta, hitro minejo časi, ko je okoli otroka samo solnce, ko otroka nič drugega ni, kakor smeh in pesem. Res pa je tudi: Tisto najgloblje